

El moviment coral a Eivissa (1917-1994)

per Joan Antoni Torres Planells

Amb motiu del concert que donà el Cor Ciutat d'Eivissa el 27 de maig de 2001, en homenatge a l'Orfeó Eivissenc, vaig fer una petita ressenya del moviment coral a Eivissa. Ara, aprofit les pàgines de la revista *Eivissa* per donar a conèixer aquesta breu història coral de la nostra ciutat amb la informació que he pogut recollir al llarg de tres anys; història que, fins ara, he de considerar provisional, ja que hi ha algunes dades, que us indicaré més avall, de les quals no he pogut trobar informació. Pel que fa a la possible activitat polifònica dins la societat civil o l'Església d'Eivissa anterior al segle XIX, l'hem de descartar, fins ara, per manca de proves documentals. A l'arxiu de la Catedral no hi ha cap partitura de polifonia religiosa anterior al segle XIX, segons ens indicà el canonge arxiver Joan Marí Cardona; només es conserven uns grans antifonaris gregorians que podrien haver estat comprats durant el mandat del bisbe Felip González Abarca (1816-1829). Si haguessin existit partitures anteriors a aquests antifonaris, possiblement s'haurien aprofitat els pergamins per enquadrar altres llibres. Per tant, podem afirmar, fins que no hi hagi proves en contra, que l'obra polifònica del Renaixement, el Barroc i el Classicisme europeu fou completament desconeguda a Eivissa. A la vegada, haurem de suposar també que els mestres de cant o xantres de l'església i de la Catedral de Santa Maria i de l'església-convent de Sant Vicent i Sant Jaume, coneguda popularment com Sant Domingo, aprofitaren els seus coneixements per ensenyar cant gregorià a algunes persones civils, a més de preveres i monjos, per a les funcions religioses.

Manuel Marí Seguí.
(Foto: Arxiu família "Seguinet".)

La promoció del cant a Eivissa durant el segle XIX: antecedents al moviment coral

La primera notícia que tenim d'ensenyament de cant polifònic a Eivissa és de 1845 amb la creació del Seminari de la Immaculada Concepció i Sant Joan Nepomucenus, ja que figurava en els seus estudis l'ensenyament de cant gregorià i polifònic. Aquest ensenyament musical no figurava en el pla d'estudis de cap altre centre educatiu.

Pocs anys després, el 1848, el sacerdot Marià Oliver Planells escrigué el text del novenari al Sant Crist del Cementeri amb cançons.

Per fer-nos una idea del nivell cultural de la població d'Eivissa i Formentera el segle XIX, podem

veure les dades estadístiques de 1862: de 23.391 persones que habitaven les Pitiüses, només n'hi havia 209 que sabessin llegir i 1.310 que sabessin llegir i escriure. A l'escola hi anaven 157 infants i hi havia 131 joves que estudiaven diverses carreres. És a dir que només un 6 per cent de la població de les dues illes Pitiüses tenia coneixements culturals bàsics. Amb aquestes dades, no es podia esperar molta cosa vers l'ensenyança de la música, sempre minoritària i necessitada de qualitats artístiques especials, ensenyança menys necessària que altres estudis fonamentals per a la millora social en aquell moment. Als que estiguen interessats a conèixer en profunditat l'educació i la cultura del segle XIX i de la primera meitat del segle XX, us recoman la lectura de la important obra *Historia de la Educación en la Ibiza Contemporánea*, de Maria Neus Garcia Ferrer, editorial Victor Books-Edicions Can Sifre, Eivissa 2000, treball amb una informació que es pot considerar exhaustiva i, potser, definitiva.

A partir de 1866, la promoció del cant a Eivissa pren un camí enfilat cap al futur amb la fundació, a la Marina, barri comercial i popular de la ciutat per excel·lència, de la *Sociedad Artística* i del *Casino del Comercio*. Sense perdre de vista les dades dels padrons de 1862, podem fer-nos una idea que el personal que freqüentava aquests centres culturals havia de ser reduït i d'un cert nivell cultural. El 1876 cantaren en aquests centres diversos aficionats eivissencs acompanyats pels germans músics Vicent (Eivissa 1848-1925) i Joan Mayans Marí (Eivissa 1851-1932); els joves Balanzat, Palau, Ramon i Colomar. El 1883, tenim notícia de

l'arribada a Eivissa, una vegada més, de la companyia liricodramàtica del senyor Amat, que ja feia uns anys que venia per actuar als nostres centres culturals. Però quan podríem situar veritablement el començament de la promoció del cant a la nostra illa és l'any 1884, quan el pianista Vicent Mayans Marí, fill major del mestre de música i organista Vicent Mayans Noguera (Eivissa 1819-1897), fundà la primera escola de música de la ciutat al segon pis de la casa situada al número 2 de l'actual carrer de sa Drassana, al port, on ensenyaria, per 3 pessetes al mes, solfeig i cant a grups separats segons el sexe. Aquell mateix any, arribà a Eivissa una nova companyia liricodramàtica: la del senyor Leandro Soto, companyia que vendria a actuar a Eivissa durant molts anys. El treball dels germans Vicent i Joan Mayans, als quals s'incorporà al poc temps el germà petit, Enric (Eivissa 1857-1931), donà els seus fruits i, el 1884, amb motiu de la festa de Santa Bàrbara, patrona de l'artilleria, interpretaren la missa del mestre Prado a l'església del Convent, cantada pel capellà Pere Morales, Salvador Puget i el mestre Joan Nicassi Cardona (aquest mestre seria, a partir de 1886, professor de cant pla o gregorià al Seminari, i Vicent Mayans Marí, professor de piano i cant figurat o polifònic al mateix centre). El 1890, Eivissa coneix la notícia que s'ha inventat a Anglaterra una màquina que canta un fragment d'òpera per 10 cèntims, i el setmanari eivissenc *El Coco* publica la següent estrofa satírica: *Lo cual, como es natural, / no me causa a mí extrañeza: / pues en ésta hay una máquina, / mejor que la de Inglaterra, / que por una 'figa fló', / en castellano una 'breva', / canta la 'larga', la 'corta' / y las mismas 'caramellas'.*

I així, a poc a poc i any rere any, van apareixent a Eivissa, a final del segle XIX, aficionats al cant instruïts i dirigits pels germans

Vicent i Joan Mayans: Bartomeu de Rosselló Tur i la seua esposa; Ignasi Balanzat Tur; Manuela i Margalida Mayans; Joaquim Círrer; Lola, Sofia i Josep Aurióles; Angelina González; Adelaida i Enric Curtoys; Narcís Puget Viñas; Francisca Capmany i Tecla Oliver, que col·laboraren en representacions de sarsuela de les companyies forasteres o actuaren a *soirées* amb recitals d'òpera i sarsuela. Per altra part, el 1899, es creà la capella de la Catedral, integrada possiblement per seminaristes alumnes dels Mayans, per actuar a les misses solemnes.

Els germans Vicent, Joan i En-

XIX, en el *Centro Artístico* instal·lat a un local del carrer de sa Creu, la qual cosa no he pogut encara comprovar documentalment. També vaig tenir a les mans, fa uns vint anys, una petita lira de plata de solapa que deia *Orfeón Ibicenco* (sic). Crec recordar que l'any que posava era molt anterior a l'Orfeó Eivissenc de Gamisans, però encara no he pogut saber-ne res més. Cites sobre un *Orfeón Ibicenco* les trobarem més endavant, la qual cosa ens crea dubtes sobre la seua possible existència, que caldrà aclarir amb el temps, si és possible.

El 22 d'octubre de 1902, Eivissa rebé la visita de la primera coral

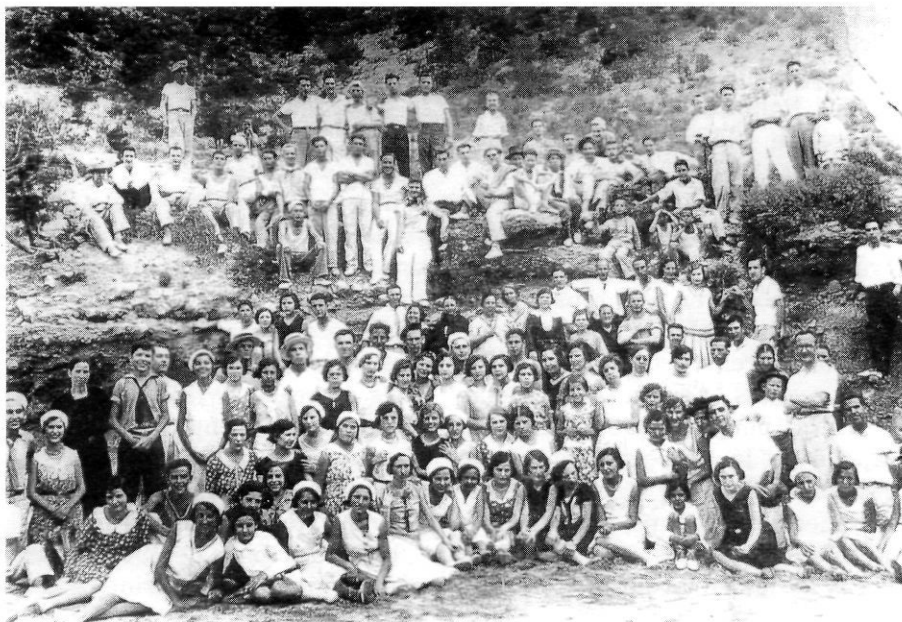
El mes d'octubre de 1902, Eivissa rebé la primera visita d'una coral forastera

ric Mayans Marí foren els impulsors a Eivissa del cant, dels recitals d'òpera, de sarsuela i del cant de misses polifòniques acompanyades amb orgue o amb petits grups de cambra, a més de creadors de grups de cambra i xarangues. Foren els professors de música amb qui aprengueren les futures generacions de músics, entre els quals vull destacar el cosí germà de la meua àvia materna, Manuel Marí Seguí (Eivissa 1874-1941), iniciador de la família de músics "Seguinet", el qual, el 21 de desembre de 1899, ja consta que actuà per primera vegada amb el grup de cambra dels Mayans al teatre Pereira amb motiu de la presentació de la societat recreativa *La Harmonía* (sic). Gràcies als germans Mayans, Eivissa entrà en la modernitat i s'inicià a poc a poc en la cultura musical culta. Isidor Macabich ens manifesta a la seua *Historia de Ibiza* que Joan Mayans Marí fundà una massa coral, a final del segle

forastera de la nostra història: la Capella lírica de Manacor, que donà una audició al *Círculo Católico*, instal·lat al carrer de sa Creu. L'afició musical a les societats recreatives i a les escoles anà creixent i posà les bases per a la formació de les nostres corals durant el segle XX.

La primera coral d'Eivissa: *La Unión*

El 1917 s'organitzà a Eivissa un orfeó amb joves que estaria dirigit pel mestre Manuel Marí Seguí. El primer "Seguinet" havia fundat, l'any 1906, la xaranga *La Armonía* (sic) a la nostra ciutat i, pocs anys després, havia anat a buscar fortuna a Amèrica, com tants eivissencs d'aquella època. Quan tornà a Eivissa, col·laborà a la fundació de la que consider la primera coral de la nostra història, la societat coral *La Unión*, fins que hi hagi noves proves que ens indiquin el contrari. Seguí fou pare d'una nombrosa fa-

L'Orfeó Eivissenc, a cala Llonga. Agost de 1931. (Foto: col·lecció Joan Antoni Torres.)

mília on tots es dedicaren a l'estudi i la pràctica de la música, en públic o en privat. Les dades de la fundació d'aquest cor són prou interessants. El 20 de maig es reuní una gentada al teatre Pereira i quedà constituïda la nova societat de la següent forma: director, Manuel Marí Seguí; president, Francesc Medina Puig; vicepresident, Pere Palau Tur; secretari, Francesc Medina Boned; dipositari, Ramon Boned; senyors coristes, Antoni Guillón, Josep Verdera Adrover, Francesc Planells, Ricard Verdera, Ramon Medina, Josep Tarrés Palau, Josep Coll, Domingo Marí Felicó, Joan Roig Tur, Joan Tur Torres, Antoni Palau Tur, Antoni Serra Riera, Joan Boned Torres, Miquel Tur, Joan Juan Oller, Joan Torres Torres, Josep Guasch Jover, Joan Juan Riera, Josep Riera Castelló, Joan Villar, Anselm Marí, Manuel Marí Oliver (fill del director), Antoni Ràfols, Miquel Torres Planells, Josep Prats Marí, Joan Tur Vidal, Joan Ribas Marí, Francesc García Torres, Joan Boned Costa i Joan Marí Boned. En total, 31 cantants masculins integraren la primera coral. Establiren assajar tots els dies que no hi hagués funció al teatre Pereira, s'anirien a aconseguir que la nova

societat tengués una llarga vida i demanaren donatius per poder comprar les primeres partitures.

El 22 de juny d'aquell any, els joves cantants ja havien après alguna cançó i anaren pels carrers de Vila cantant per donar-se a conèixer. El dia 5 d'agost de 1917, la coral *La Unión* actuà al teatre Pereira. En aquells mateixos dies, Manuel Marí Seguí promocionà la creació de la banda de la Creu Roja, que fou dirigida primer per ell i després per Joan Mayans Escandell, fill del mestre i músic Joan Mayans Marí. A l'exposició sobre bans d'alcalde, organitzada per l'Arxiu Històric de l'Ajuntament d'Eivissa l'any 2000, hi figurava un programa de la coral *La Unión* que havia estat propietat de Francesc Medina Puig i que, actualment, és propietat de Fèlix Martínez Torres. El programa no té data i diu el següent: *Sociedad Coral La Unión. Viernes 1º de Febrero. Víspera de la Candelaria. Segundo concierto y baile. Primera Parte. Coro: Alborada del maestro Veiga. Coro: Barcarola, al mar de José A. Clavé. Coro: La canción del soldado del maestro Serrano. Segunda Parte. Se tocarán varios bailes con arreglo al programa que estará de manifiesto en la Sala del*

Teatro Pereyra. Las señoras y señoritas, pueden asistir con disfraz. Se reservan palcos, a las familias de los socios protectores, y de los coristas. El concierto dará principio a las nueve y media. Ibiza – Imp. M. Tur.

El mestre Seguí fou l'autor del primer himne dedicat a Eivissa, que titulà *Himne a Eivissa*, amb lletra original de Francesc Medina Puig, escrita en català: *Cantem tots a sa nostra illa, un himne de pau i amor...* Aquest himne no ha aguantat el pas del temps, encara que Rafel Zornoza i la rondalla *La Afición* haguessin intentat recuperar-lo, uns quaranta anys després.

El diari *El Resumen* del 25 de febrer de 1918 publica una nota on parla de l'*Orfeón Ibicenco* i les diferents bandes que han existit i que han topat amb la indiferència d'aquells que havien de donar-los vida. El mateix diari, el 9 d'abril de 1918, publica una nota on manifesta que *El Orfeón Ibicenco constituye una entidad simpática que proporciona ratos deliciosos con sus conciertos*. El mateix diari publica una altra nota el 3 de gener de 1919 on diu: *La sección de hombres del Orfeón Ibicenco celebró reunión el 31 de diciembre pasado*. He de suposar que aquest *Orfeón Ibicenco* que esmenta *El Resumen* és la coral *La Unión*, ja que no he trobat, fins ara, cap informació ni de l'existència ni d'actuacions d'un orfeó amb aquest nom fins a 1930, a no ser la insígnia que us he dit al principi.

El juliol de 1919, la coral *La Unión* estava assajant *Las Galas del Cinca* i *Gloria a España*, de Clavé, per actuar juntament amb la banda de la Creu Roja. El director de la coral, Manuel Marí Seguí, arranjà les partitures d'orquestra per a la banda que dirigia Joan Mayans per poder actuar en aquell concert. El 24 de setembre de 1919, festivitat de la Mercè, la coral volgué fer una serenata a la senyora Mercedes Sandoval de Pereyra, cantant *Alborada*, del mestre Veiga; *L'Empordà*, de Morera; *L'emigrant*, de Vives i *Las galas del Cinca*, de

Clavé. Aquesta actuació era en agraïment per la seua ajuda, però no pogué portar-se a terme perquè el seu marit, Vicent Pereyra, demanà que no es realitzàs per mor del dol que hi havia pel recent enfonsament, a causa d'un fibló, del vaixell *Valbanera*, on moriren molts eivissencs quan feien la travessia de Santiago de Cuba a l'Havana. La coral *La Unión* desaparegué a principi dels anys vint i no hi hagué un altre cor a Eivissa fins a 1930.

L'agost de 1928 Eivissa tengué la visita de l'Orfeó Vigatà, que va

pació coral s'anomenà *Orfeó Eivissenc*. L'època de la creació de l'orfeó a Eivissa havia estat precedida per la creació d'una banda municipal (1925). L'any 1930 Eivissa tenia una millor situació econòmica i s'estaven construint edificis importants al passeig de Vara de Rey, a més del col·legi de la Consolació a sa Capelleta i l'asil de la Mare de Déu de la Consolació, prop del primer pont de la carretera de Sant Antoni, pagat pel matrimoni Ignasi Wallis-Consol Tur. Poc després de la creació de l'*Orfeó*, es fundà la

s'integraren tot d'una a l'orfeó, cridats sobretot per la personalitat del que havia de ser el seu director, Joan Gamisans. La nova societat estaria presidida per una altra personalitat, Narcís Puget Viñas. Com a mà dreta de Gamisans hi va haver un jove músic que havia viscut a casa seua el moviment coral i amb grans qualitats artístiques i musicals: el pianista i compositor Fermí Marí Oliver (Eivissa 1905–Palma 1990), "Seguinet", fill de Manuel Marí Seguí. Gamisans també rebé l'ajuda de Joaquim Ci-

El cor d'*Educación y Descanso* a Vara de Rey. Any 1944.

(Foto: col·lecció Joan Antoni Torres.)

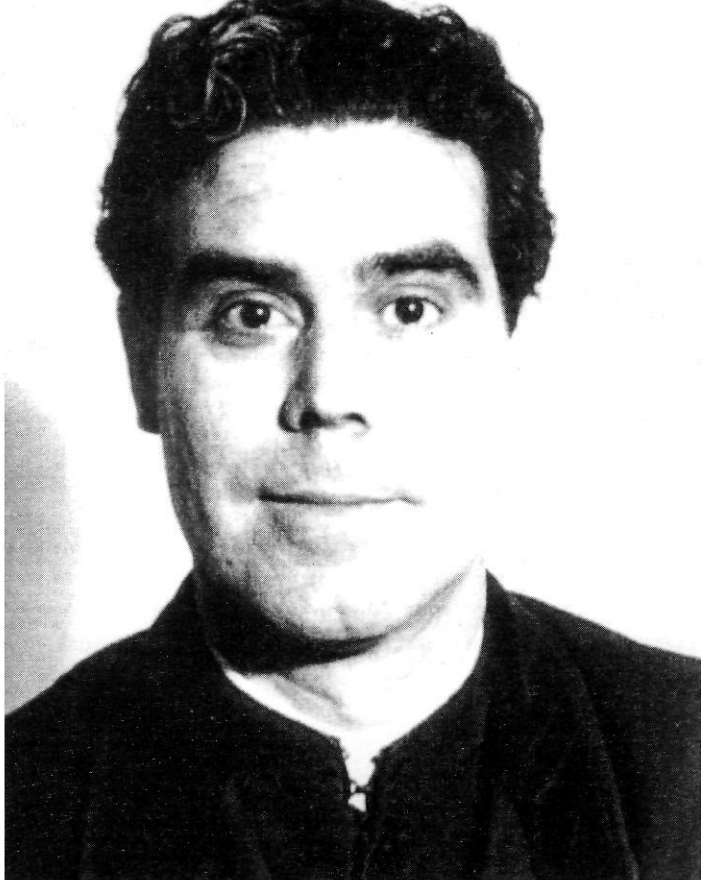
venir poc temps després de la proclamació com a bisbe administrador apostòlic d'Eivissa del religiós Salvi Huix Miralpeix. Informació sobre aquesta visita de l'Orfeó Vigatà la podreu trobar al meu article publicat a la revista *Eivissa* número 35.

L'Orfeó Eivissenc

El 21 de juliol de 1930 es té la primera notícia de la creació d'una societat orfeonística a Eivissa per a la creació d'un orfeó que estarà dirigit pel compositor i cantant Joan Gamisans Arabí (Eivissa 1879–Madrid 1933). Aquesta agru-

societat *Ca Nostra*, integrada per persones notables d'Eivissa, per procurar el progrés econòmic, social i cultural de l'illa, la qual cosa ens indica el moviment de progrés que bullia dins la societat eivissenca. Els eivissencs de la ciutat estaven acostumats a crear una i altra vegada societats per a qualsevol cosa, sobretot recreatives, raó per la qual la notícia de la creació d'una societat orfeonista rebé el recolzament immediat de molta gent, perquè suposava una nova oportunitat de millora cultural i un nou mitjà d'esplai. Més d'un centenar de dones i homes joves

rer i de Joan Mayans Escandell, per a l'ensenyament d'una part dels cantants. Gràcies a la memòria de Domingo Guasch, antic membre de l'orfeó, i a records familiars, hem pogut recuperar alguns dels noms d'integrants d'aquella agrupació: Antoni Costa Ramon, Josep Marí Ribas "Portmany", Narcís Puget Facundo, Domingo Guasch Serra, Francesc Medina, les cosines germanes de la meua mare Francesca i Catalina Roselló Marí "Garrovetes", Pep "Campanar", "Gasí", Àngel Prats, Pepito "Porxo", Antoni "des Barber", Vicent de "s' Aferrador", Pep

Bartomeu Tur Guasch "Fornàs", director de la coral Santa Cecília. (Foto: col·lecció Joan Antoni Torres.)

Sastre, Alfons Matutes, Biel Sala, Antoni Planells Bonet "Cubano", Salvador "Marrota", pare i fill, Pep de ca n'Amàlia, Ignasi "Casetes", Rafel Zornoza, Alfonso Marí Oliver "Seguinet", Enriqueta de cas Barber, germanes de Paco Castelló, Antonieta "Marrota", "Mariner", mare dels "Cubanos", Pepita de ca na Sacra, Catalina Planells Bonet "Cubano", Marí Pla (soprano solista), Garrigós, Maria Riera (soprano solista), Fermí Soriano, Daniel Planells Bonet "Cubano", Andreu de ca na Sacra, Bartomeu Planells Bonet "Cubano", Raquel "Sacra", Joana Ferrer Torres, Adelina Marí Torres "Moreno", Maria Planells Bonet "Cubano", Hermínia Planells Torres, Maria Prats Planells, Joana Roig Serra, Antoni Torres Marí "Casetes" i Joana Torres Tur, entre altres.

Gamisans alternà la seua feina a l'orfeó amb la direcció de la banda de música des del mes de juny de 1930 i amb algunes actuacions: el 21 i el 24 de novembre de 1930 acompanyà al piano el tenor Iregui en uns recitals d'òpera i sarsuela que celebrà als teatres Pereira i Serra. Gamisans recuperà algunes de les obres que havia cantat la co-

ral *La Unión* i també va voler deixar la seua empremta amb una obra pròpia per a l'orfeó. L'octubre de 1930 va compondre *Roqueta sa meua roca. Cant a Eivissa*. L'orfeó donà el seu primer concert al teatre Pereira la nit del 29 de desembre de 1930. Gamisans va anar-se'n d'Eivissa el juny de 1931 i Joan Mayans Escandell es va fer càrrec de l'orfeó fins que, a principi de 1933, desaparegué.

L'*Orfeó Eivissenc* tengué les seues seues als locals de la societat *Socorros Mutuos* de l'edifici del teatre Pereira; al casino militar *Casino España*, instal·lat al primer pis de l'edifici que fou després l'*Hostal España*, al carrer de Bartomeu Vicent Ramon, 1. Després de l'enfonsament, l'any 1931, del pis del casino militar, situat damunt la botiga majorista de "Xiquet Pep", l'orfeó es traslladà als locals del *Centro Católico*, al carrer de sa Creu.

L'*Orfeó Eivissenc* va tenir dos directors: Joan Gamisans (1930-31) i Joan Mayans Escandell (1931-33), i dos presidents: Narcís Puget i Salvador Cardona "Marrota". El pianista Fermí Marí Oliver fou acompanyant habitual al piano dels concerts de l'*Orfeó*.

Aquest article complementa el que vaig publicar a la revista *Eivissa* número 36 sobre Joan Gamisans Arabí, on podreu trobar una major informació d'aquest personatge i de l'*Orfeó Eivissenc*, informació que he volgut ampliar.

Al concert d'homenatge a l'*Orfeó Eivissenc*, al qual he fet referència a l'inici, vaig afirmar que l'*Orfeó Eivissenc* ha estat el cor més emblemàtic de la nostra història. Aquesta afirmació la vaig fonamentar en les següents consideracions: fou la coral que ha tengué més projecció històrica per la seua gran projecció social i artística en el seu temps; per haver estat la primera coral on participaren dones; per la personalitat del seu fundador i director, Joan Gamisans, i per haver-nos deixat una cançó que, al llarg de 70 anys, ha unit els eivissencs en un mateix sentiment: *Roqueta sa meua roca*.

La coral *Educación y Descanso. Coral Santa Cecilia*

Passada la Guerra Civil de 1936-1939, a Eivissa s'organitzà un cor, el setembre de 1943, fundat i dirigit pel músic militar eivissenc, i cosí germà de la meua mare, Marià Marí Cardona "Seguí", que depenia d'*Educación y Descanso*. Un any després, el novembre de 1944, aquest cor es presentà al públic amb el nom de *Coral Santa Cecilia*, i era dirigit per Bartomeu Tur Guasch "Fornàs", sotsxantre de la Catedral; havia rebut les ordes menors però no va ser mai capellà, i tenia grans coneixements enciclopèdics i musicals. En aquest cor participaren antics membres del desaparegut *Orfeó Eivissenc* i nous cantants, i arribà a comptar amb una quarantena de persones, gairebé totes dones. La coral va tenir la seua seu a l'església de Sant Domingo, i actuava quasi sempre a les funcions religioses i, algunes vegades, a concerts públics. Especialment memorable va ser la seua actuació en un gran concert que es realitzà el 29 d'abril de 1959 al teatre Pereira, juntament amb la banda del

Regiment d'Infanteria d'Eivissa i l'orquestra *Amigos de la Música*, acompanyant el jove tenor Andreu Piña. Tots els participants interpretaren junts la jota de *La Dolores* del mestre Bretón.

La *Coral Santa Cecilia* recuperà bona part de les obres que cantaven els anteriors cors, especialment conegudes cançons catalanes, cançons escrites per Fermí Marí i emblemàtiques obres corals. La *Coral Santa Cecilia* realitzà una important obra de transmissió de la nostra tradició coral eivissenca, recuperant la memòria històrica. Tal era l'activitat artística a l'església de Sant Domingo que, en alguna ocasió, el bisbe d'Eivissa, Antoni Cardona Riera "Frit", amonestà el mossènyer perquè l'església s'havia convertit quasi en un

a principi dels anys setanta, amb un reduït nombre de cantants de la desapareguda *Coral Santa Cecilia*. Aquesta coral va tenir poca projecció social i poca activitat. D'entre els seus cantants, destacà la soprano Catalina Cardona Molins, que, amb el temps, realitzaria diversos recitals com a solista. Desaparegué a final dels anys vuitanta.

El Cor de Lina Bufí - Cor del Conservatori d'Eivissa

A final dels anys setanta, la professora de música Catalina Bufí Juan (Eivissa 1940) havia creat la seua pròpia escola de música, al carrer de Joan d'Àustria, 14, baixos, on es preparaven estudis de conservatori. Com a pràctiques dels estudis de cant, el 1976, creà un cor que es conegué amb el nom de la directo-

el primer cor que ha actuat fora d'Eivissa. Ha actuat també amb orquestres simfòniques. La seua soprano solista és, habitualment, Catalina Veny. Fa uns anys el cor depèn de l'Associació Amics de la Música. A partir de l'any 2000, el tenor Andreu Piña hi imparteix classes de tècnica vocal.

Cor Ciutat d'Eivissa

El Patronat Municipal de Música de l'Ajuntament d'Eivissa, posat en funcionament el 1988, decidí crear, el 1994, una agrupació coral per a aficionats que s'anomenà *Cor Ciutat d'Eivissa*. Participaren en la creació d'aquest cor alguns exmembres del *Cor del Conservatori d'Eivissa* i altres aficionats. Fou dirigit, els dos primers anys, per Nekane Piñuela i, des de 1996, per Miguel San Miguel

El cor i la banda Ciutat d'Eivissa al Convent el 1999.

(Foto: Rafa Domínguez.)

El cor del Conservatori d'Eivissa a la Catedral.

(Foto: arxiu Lina Bufí.)

teatre. Amb la mort de "Xomeu Fornàs", a final dels anys seixanta, desaparegué. D'entre els integrants destacaren Maria del Puy Marí Roselló, filla de Marià Marí Cardona "Seguí", els membres de la família "Cubano" i la soprano Pepita Escandell Bonet que, amb el temps, realitzaria algun recital a Barcelona i Eivissa i es dedicaria a l'ensenyament de tècnica vocal a Eivissa.

La Coral Sant Jordi

El canonge i xantre de la Catedral Josep Prats Torres fou el fundador i director de la *Coral Sant Jordi*,

ra: *Cor de Lina Bufí*. El 1980, el Conservatori Professional de Música de Balears convertí l'escola de Lina Bufí en aula d'extensió del conservatori. Amb aquest canvi, el cor de Lina Bufí es convertí en *Cor del Conservatori d'Eivissa*, del qual Lina Bufí ha estat la directora fins ara. L'actual seu del cor es l'edifici polivalent de Cas Serres del Consell Insular d'Eivissa i Formentera. Ha estat integrat, bàsicament, pels alumnes del conservatori d'Eivissa i alguns cantants aficionats. Ha donat nombrosos concerts a diversos indrets de les illes Balears i ha estat

Fuster (Madrid 1965). El *Cor Ciutat d'Eivissa* ha donat nombrosos concerts a Eivissa. Una de les sopranos solistes més destacades que ha tenguut aquest cor ha estat Catalina Cardona Molins. L'any 2001 ha rebut classes de tècnica vocal per destacats professionals de Catalunya i València.

Aquesta és la petita i moguda història dels cors d'Eivissa que, com ha passat amb les nostres agrupacions instrumentals, s'han creat o mantingut gràcies a fortes personalitats o al recolzament de la societat i de les entitats públiques. ■